

Nedolžnost Mooneyja in Billingsa dokazana

Bombo je vrgele Lewis Smith; njegova izpoved na smrtni postelji prišla na dan; potrjena je po treh prikladi; nova akcija za pomilostitev Mooneyja in Billingsa

Bellaire, Ohio. — Reanica o vračanju, kdo je vrgele bombo med demonstrante za vojno pripravljenost v San Franciscu leta 1916, prihaja na dan. Po izpovedi treh prič je vrgele bombo, ki je ubila deset oseb in radi katere tragedije se Mooney in Billings nahajata v zaporu že nad šestimi leti, Lewis Smith.

Smith je izročil to skrivnost svoji sestri mrs. Wegee, ki stane v okolici Bellaireja. To skrivnost ji je izročil pred šestimi leti, ko se je nahajal na smrtni postelji in o kateri so molčali o njej, njen sin Otto in njen prijatelj Frank O. Stevens do pred par dnevi. Smith je pred šestimi leti smrtno ponesrečil v Clevelandu pri nesreči s popravilnega avta. Svoji sestri mrs. Wegee je na smrtni postelji izpovedal "da ni Mooney vrgele bombo, temveč sem jo vrgele jaz. Mooney sploh ni bil navzoč."

Mrs. Wegee je svojemu bratu objavila, da bo o izpovedi molčala. Za to izpoved in skrivnost sta tudi znala njen sin Otto in Frank O. Stevens, ki sta molčala. Prišla je na dan, ker je mrs. Wegee mislila, da je Stevens, ki se nahaja v vojaški sirotišnici v Daytonu, mrtev.

Washington. — Senator Schall iz Minnesote je ponovno apeliral na justičnega tajnika za svezno preiskavo o Mooneyjevi nedolžnosti. Njegov apel stoji na izpovedi mrs. Wegee, oziroma na pismu, ki ga je prejel od Franka O. Stevensa iz Daytonu, Ohio, v katerem je rečeno da je za bombni napad in San Franciscu odgovoren Lewis Smith in ne Tom Mooney.

Za svezno preiskavo je senator Schall prvič apeliral na justičnega tajnika pred par meseci. Mitchell je preiskavo odklonil rekoč, da je to vprašanje zadeva države Californije in ne zvezne vlade.

San Francisco. — Načelnik policije William J. Quinn je preteklo soboto izjavil, da uvede novo preiskavo o izpovedi, da je vrgele bombo Lewis Smith in ne Tom Mooney. Načelnik Quinn je rekel, da bo aktualno dobiti od klevetskanske policije informacije o Smithovi zadevi, ki bi pripomogla do nove luči z ozirom na bombni napad.

Sodnik Franklin A. Griffin, ki je predsedoval Mooneyjevi obravnavi, je zadnjo soboto pomembno izjavil, da je prepričan o nedolžnosti Mooneyja in Billingsa. Tekom obravnav je bil prepričan o krivdi Mooneyja; pomembno je reči nove evidence prišel do spoznanja, da sta bila Mooney in Billings obtožena radi krivega pričanja. Prišel je do zaključka, da je Mooney in Billingsa na njuno oprostitev in je na gubernerja za večkrat apeliral, da pardonira Mooneyja in Billingsa. Enako so storili tudi vsi trije porotniki.

Mooney in Billings sta bila spoznana krivim največ radi pričanja Franka C. Oxmana iz Durance, Ore. On je pri obravnavi pričal, da je par minut pred bombno eksplozijo videl na pozorišču Tom Mooneyja s kovčgom v roki, v katerem se je po trditvi prosekutorja nahajala bomba.

Pozneje je to dognalo, da se je Oxman, ki je bil glavna priča proti Mooneyju, faktično nahajal ob času eksplozije 90 milj proč od San Franciscu. Odkrita je bila tudi njegova korespondenca z nekimi nizkimi karakterji po imenu Rigali, ki je Oxmana popolnoma diskreditirala.

Znano je tudi, kar dokazuje sodniška slika, da se je ob času eksplozije Mooney nahajal s svojo čeno na treh nekakega poslopišča eno miljo proč od pozorišča eksplozije. Ta slika, katero je

vzel neki časnikarski poročevalec, je bila najmočnejši dokaz v prid Mooneyju, ker je obenem originalno tudi razločno kazala čas, katerega je označevala velika ura bližnjega poslopija. Prosekucija je to sliko predelala v toliko, da je bil čas ure na novi sliki nečitljiv. Radi tega je prosekutor uspešno diskreditiral pred poroto vrednost te slike.

Evidence v prid Mooneyju in Billingsu, brez oziroma na senzacijo izpoved mrs. Wegee, njegova sina in Stevensa z ozirom na Smithovo izpoved na smrtni postelji, je toliko močna in prepričljiva, da je vsaki osebi, ki se poglubi v njo nemogoče za trenutek dvomiti v njuno nedolžnost.

Edina oseba, ki do sedaj ni hotela verjeti v nedolžnost Mooneyja in Billingsa, je Young, gubernerni California. Pri njem je bilo že nešteto deputacij, med njimi tudi sodnik Griffin, ki so pledirali za oprostitev Mooneyja in Billingsa in gubernerja dokazovali, da sta nedolžna. In kljub daljši preiskavi glede njune afeje, kateri se je gubernerni posvetil v zadnjem poletju, se do sedaj še ni odločil, da-li prizadeta pomilosti.

Njegovi sedanjí neodločnosti in preteklem nasprotovanju je največ pripisati, da je na to vprašanje gledal iz političnih ozirov. Za njega je važnejše vprašanje, kak bi bil efekt oprostitev Mooneyja in Billingsa z ozirom bodočo politično kariero kot pa vprašanje pravičnosti, oziroma velike krivice, ki se godi prisilnim. Gubernerni teh dveh letnikov nasprotujejo kalifornijski podjetniki, ki so v prvi vrsti odgovorni, da se nahajata v zaporu.

Bila sta omrežena, vržena v zapor in obsojena na smrt, ker sta bila delavska agitatorja in organizatorja. Da nista življenja končala na električnem stolu in da sta bila mesto tega potisnjena v dosmrtno ječo, je veliko pripomogel pokojni predsednik Willson, ki je pri tedanjem gubernernu države Californije posredoval v prid njima. Upati je, da to novo odkritje prisili gubernerja Younga, da Mooneyja in Billingsa oprosti v kratkem času.

Preprečili izgon stavkarjev
Marion, N. C. — Pettisov dolarjev je preprečil izgon stavkarjev iz kompanijskih stanovanj. Varščina v tej vaoti je bila položena na okrajnem sodišču v svrhu, da unija apelira proti evikeljski odredbi. Denar je dala organizacija American Fund for Public Service ali takozvani Garlandov fond. Nad sto stavkarjev je bilo obveščenih od tukajšnjega baptistovskega duhovna, da jih "cerkev" ne sme priti več za dobre vernike. Baptistsko cerkev pomaga vzdrževati Marion Mfg. Co., ki marše duhovniku kruh z maslom, a nad stavkarje pa ščeva šerifa.

Tiskarji niso zadovoljni z odklonom razsodnika
Chattanooga, Tenn. — Sodnik Bachman, ki je bil poklican za razsodnika v sporu med tiskarji in podjetniki, ni s svojim odklonom zadovoljil nobene stranke. Sporna točka je bila zahteva za povznanje meze in skrajšanja delovnika. Sodnik se je izrekel proti povznanju plač in za skrajšanje delovnika iz osem na sedem ur na dan. Proti odklonu sodnika so apelirali a glavni pradi unije prizadeti podjetniki in tiskarji.

Zahtevajo zvišanje meze
Cleveland. — Zahteva železnih klerkov Nickelplate železnice za povznanje plač za osem centov na uro je pred arbitrajskim odborom. Odklon odbora bo veljal za vse delavce te železnice, ki spadajo k uniji železnih klerkov.

Belokožec ne sme poljubiti Kitajke

London, 11. nov. — Angleški filmski cenzor je imel te dni pred seboj filmsko dramo "Road to Dishonor," v kateri se Anglež zaljubi v Kitajko. Igralec John Longden je junak v dram, ameriška Kitajka Anna May Wong je pa junakinja. V dram je seveda precej pravega poljubovanja roka in ustnic. Cenzor je odločil, da poljubiti roko Kitajki še gre, ne sme pa poljubiti njenih ustnic—in odstrigel je vse poljube na ustne!

Mussolinijev diplomat topen v Beogradu

Fašistovska Italija se spet razburja radi "težkega incidenta"

Rim, 11. nov. — Napeti odnosi med Italijo in Jugoslavijo so se še bolj napeli, ko je prišla vest, da je bil polkovnik Cassone, aviačni ataše pri italijanskem poslanstvu v Beogradu, dne 7. novembra javno insultiran in udarjen v obraz. Rimski listi poročajo, da je Cassone govoril a španskim diplomatom v kavarni, ko je drhal udral v kavarno in začela blatiti Italijo in ko je Cassone protestiral, je bil napaden s pestmi.

Beograd, 11. nov. — Spor med Italijo in Jugoslavijo je bil enega zadnjih večerov privatno poravnani v Palačnem baru, nočnem klubu, z velikim porazom za Italijo. Bitko je izval polkovnik Cassone, aviačni ataše italijanskega poslanstva, ki je dejal na ves glas, da je Beograd srčno mesto. Beogradčan Radojlovič mu je odgovoril, da je Rim še grbi. Nato je Cassone skočil proti guberniku in ga lopnil po nosu, Radojlovič pa je prijel Italijana in ga telebnil na tla in dobro premikastil. Italijanski poslanik je seveda protestiral, nakar je bil Radojlovič aretiran in obsojen na 20 dni zapore.

Stavkarji odklonili kompromis

Zahtevajo 40 ur dela na teden. Stavka traja skoro mesec dni

New York, N. Y. — Organizirani čistilci oken so odklonili ponudbo delodajalcev v Manhattanu, v kateri so jim obljubili dva dolarja zvišanja meze na teden. Stavkarji zahtevajo \$4.50 zvišanja in 40 ur dela na teden.

Na stavki, ki je v teku od 16. oktobra, je nad dva tisoč delavcev. Nekateri podjetniki so sprejeli pogoje unije in stavkarji so se vrnili na delo.

Unija je v boju z nekimi podjetnikom, ker je povzročil aretacijo treh stavkarjev radi piketiranja. Stavkarji so bili obsojeni na trideset dni zapore, ne da bi jim bila dovoljena legalna obramba.

Divjanje jurisdikcijskega spora
St. Louis. — Med sentlojskimi zidarji in mizarji divja jurisdikcijski spor, katerega rezultat sta prenehanje z delom na velikem gradbenem poslopiju in tožba za pol milijona dolarjev odškodnine. Spor se suče okrog vprašanja, katera stroka naj dobi kontrolo nad novim gradbenim materialom, ki je nadomestilo za opeko in cementne bloke.

Gradbeni departament ADF je odločil v prid mizarjem, kar ni všeč zidarjem. Družba, ki izdeluje ta material, je proti zidarjem vložila tožbo za pol milijona dolarjev odškodnine. Kontraktorji se tega materiala izogibajo kljub temu, da je dobro nadomestilo za opeko in bloke, radi bojazni pred jurisdikcijskimi prepri med prizadetimi strokami.

DELAVSKA KLINIKA NE DOBI POSLOVNIČE

Zdravstveni departament jo zanika; njen greh je, ker računa manj kot zdravnik

New York. — (F. P.) — Državni zdravstveni departament je odklonil izdati poslovničnico Union Health centru, ki vzdržuje obsežno medicinsko in zobozdravniško kliniko. Glavni vzrok za odklonitev je nasprotovanje sličnim klinikam od strani zdravniške organizacije, ki kontrolira državni zdravstveni departament.

Klinika je bila organizirana pred več leti po International Ladies Garment Workers uniji. Prva leta je služila le članom te unije; ker je pred tremi leti nastopila v uniji velika demoralizacija radi notranjih bojov, so se kliniki pridružile tudi druge delavske organizacije, ki so jo rešile pred možnim razpadom.

V zadnjem letu je klinika nudila zdravniško in zobozdravniško pomoč okrog 15,000 osebam. Odkrpa je le članom pridruženih organizacij, ki imajo od institucije velike materialne koristi. Njihovi otroci so opravičeni do dveh brezplačnih zdravniških preiskav na leto in pacienti plačajo okrog polovico manj za zdravljenje kot računajo privatni zdravniki. Zdravniki na kliniki prejemajo letno plačo, oziroma mesečno.

Za njen lep uspeh ima največ zaslug dr. Price, ki je njen načelnik in pravem pomenu besede. Proti akciji državnega departamenta se je dr. Price obrnil za pomoč na centralno delavsko unijo, ki je indorsirala kliniko. Obenem je izjavil, da odklonitev črterja ne pomeni, da bo klinika zaprla vrata. "Odklonitev nas je razočarala, kljub temu bomo delali v bodoče kot smo delali v preteklosti," je rekel dr. Price.

Packardova tovarna odpušta delavce
Detroit. — Znatno znižanje ohrata pri Packard Motor kompaniji gotovo ni preveč razveseljiva novica za avne delavce. V prihodnjih par tednih namerava družba odpustiti 20 odstotkov delavcev, ako je vest resnična, in ostalim bo znižan delovnik na štiri dni v tednu. Packard tovarna je bila v preteklosti poznana radi stanovitnega obrata; kljub nižji mezi v primeri z drugimi lokalnimi tovarnami so delavci navadno dali prednost tej družbi radi stanovitnejšega dela.

Sovjeti preprečijo izseljevanje kmetov
Moskva, 11. nov. — Sklep 14.000 menonitov (verska sekta), ki se bavijo a kmetijstvom, da se izsele iz Rusije, je naletel na močan odpor. Sovjetska vlada je odredila, da železniški uradniki ne smejo prodati vozniških listkov menonitom. Okrog 10,000 menonitov je prišlo zadnje tedne v Moskvo in zdaj taborijo v okolici, ker ne smejo dalje. Menonitje so nemškega pokoljena. Z njimi vred bi se rado izselilo tudi mnogo luteranskih in katoliških kmetov.

Butlegarski kralj umorjen
Chicago. — Joseph La Piccolo, butlegarski magnat v East Chicagu, je bil v nedeljo ustreljen v svojem avtu na cesti, potem ko je bil telefonično zvaobljen, naj brž obišče "prijetelja." Morilce zaman iščejo. — Isti dan so prohibicionisti navtili na predmestje Summit in aretirali okrog sto oseb ter zaplenili večje zaloge opojne pijače.

Kemalova vlada dobila zaupnico
Angora, 11. nov. — Turška narodna skupščina je večeraj izrekla soglasno zaupnico vladi, kateri načeljuje Ismet paša.

Policija naredila konec "čudežu"

Malden, Mass. — Tukajšnji katoličani so raznešli vest, da se na njihovem pokopališču Holy Cross godi "čudež" na grobu nekakega mladega duhovna. Govorica je bila, da bolniki ozdravijo, če se dotaknejo nagrobnega kamna. Ta govorica je prignala na tisoče ljudi, ki so zadnjo nedeljo napolnili pokopališče in pogazili vse grobove ter naredili precej škode. Uprava pokopališča je morala poklicati policijo, ki je odpeljala kamen in "čudež" je bilo konec.

Preiskava državnih uposlovalnih agencij

Delodajalci se poslužujejo privatnih uposlovalnih agencij. Posoben odbor bo preiskaval varroke in priporočil remeduro legislaturi

New York. — V delavskih krogih se je pojavilo veliko nezadovoljstvo radi upravljanja državnih uposlovalnic, ki imajo svoje urade v večjih mestih. Državni delavski komisar Frank Perkins je valed mnogih pritožb imenoval odbor sedmih ekspertov, katerih naloga bo preiskati, kaj je narobe v upravi teh uposlovalnic z ozirom na brezposelne delavce in delodajalce, ki se raje poslužujejo privatnih uposlovalnic, kadar rabijo delavce. V odboru sta med drugimi tudi John Sullivan, predsednik Državne delavske federacije, in Leo Wolman, ekonom Amalgamated Clothing Workers.

Ali sedanjí državni uposlovalni uradi rabijo več denarja, boljše prostore in opremo in uradnike, to so nekateri problemi, s katerimi se bo moral baviti odbor. Ugotoviti bo tudi moral vzroke, zakaj se delodajalci raje zatekajo v urade privatnih uposlovalnih agencij mesto v državne, ki jim nudijo svojo službo brezplačno. Preiskava bo zmožnost uradnikov državnih uposlovalnic, njihovo nastopanje napram brezposelnim delavcem in vzroki, ki onemogočajo dobiti imena delodajalcev, ki potrebujejo delavce.

Odbor bo pregledal poslovanje privatnih uposlovalnih agencij, o katerih je znano, da izkoriščajo delavce, ki se zatečejo tja v svrhu izposlovanja dela, in bo legislaturi priporočil remeduro. Nekateri delavski zastopniki so že večkrat priporočili, da se odpravijo privatne uposlovalne agencije. Zadeva je prišla v par slučajih pred sodišča, toda ta so odločila v prilog tem ustanovam.

10,000 motoristov aretiranih v enem mesecu
Chicago. — Čikaška policija je od 8. oktobra do 3. novembra aretirala 6900 voziteljev avtov, ki so ignorirali signal luči na križiščih in 3529 drugih, ki so imeli slabe luči na avtih, tako da se niso videle licence. Policijska "varnostna kampanja" na cestah se nadaljuje.

Livarji podpirajo stavkarje
Chicago. — Čikaški livarji, člani lokalne unije št. 233, zahtevajo "brezopojno svobodo za stavkarje v Gastoniji in Marionu, ki so bili obsojeni ali so obtoženi radi unijskih aktivnosti". Obenem livarji tudi urgirajo tekatilne delavce, da se še nadalje borijo za organiziranje juga.

Slaba letina žita
Washington. — Žitni pridelek 31 največjih držav na svetu letos znaša 11 odstotkov manj kot lansko leto, namreč z ozirom na pšenico. Pšenični pridelek je bil letos najbolj prizadet v srednji in v zapadni Kanadi. Tudi pridelek rži, ječmena, ovsa in koruze je letos izdatno nižji od lanskega.

Kriza v illinoiski rudarski organizaciji

Od izida spora med Lewisom in 12 distriktem je odvisna bodočnost mednarodne unije

Pittsburgh, Pa. — Illinoiski rudarski distrikt je razdeljen v skupine, ki so posegle v boj distriktnih uradnikov z uradniki mednarodne unije. Te skupine so distriktna unija, mednarodna unija in nova rudarska organizacija NMU, v kateri imajo besedo komunisti. Pat Toohey, tajnik National Miners unije, je ob svojem povratku v glavni stan organizacije izjavil: da bo izid tega konflikta odločilen za bodočnost mednarodne rudarske organizacije.

Na tisoče rudarjev, je dejal Toohey, se ne strinja z Lewisovo taktiko niti s taktiko uradnikov distriktnih organizacij. Izvršni odbor NMU bo na seji, ki je sklicana na 19. novembra, razmotrival o situaciji, ki je nastala valed spora v illinoiskem distriktu, in bo temu primerno uredil americe in taktiko. Uradniki eksekutivnega odbora imajo v načrtu sklicanje konvencije v prihodnjih 90 dneh.

Služaj John J. Watta, predsednik NMU, ki je bil obtožen birokratizma napram taktiki svoje organizacije, ker je razširal doktrine, da sedaj ni primeren čas, da se napove boj premogarskim operatorjem in da se mora ves boj koncentrirati proti Flahwieu in Lewisu, se bo tudi razpravljaj na seji eksekutivnega odbora. Watt je obdolen, da se je pogajal s John Brophyjem in Powers Rapgoodom, ki sta svetovala upornim rudarjem, naj ostanejo še nadalje v vrstah UNM unije in da naj zapustite levičarsko krilo, ki je na krmlu NMU.

Državna Federacija se vrgla v boj

Brani marionske stavkarje. Vprašanje: ustanovitve dnevnika

Greensboro, N. C. — (F. P.) — Državna federacija se je aktivno vrgla v boj za oprostitev marionskih stavkarjev, ki so obtoženi "upora proti državi". V obrambi bošta federacijo zastopala sodnik Thomas A. Jones in njegov sin T. A. Jones, American Civil Liberties unijo reprezentira odvjetnik A. Hall Johnston.

Omenjeni zagovorniki bodo pomagali tudi prosekuciji pomožnih šerifov, ki so obtoženi napada in umora šestih stavkarjev. Eksekutiva federacije, ki je zborovala zadnji teden, je rekla, da je organizacija prešla od tekatilnih delavcev apele za organiziranje iz mnogih mest. Izjavila je tudi, da nasprotuje teroristični taktiki krajevnih oblasti napram delavcem.

Seja eksekutive se je tudi bavila z vprašanjem ustanovitve delavskega dnevnika v državi North Carolina iz razloga, ker je dnevno časopisje, razen par izjem, skrajno nasprotno delavstvu. Casopis, ako bo prišlo do njega, bo služil piedmontskemu okraju, kjer je glavni centrum tekatilne industrije.

Člertin resigniral
Berlin, 11. nov. — Iz Moskve poročajo, da je komisar zunanjih zadev Člertin podal ostvko in politično biro jo je sprejel. Člertin je že leto dni bolan in še vedno se zdravi v Nemčiji.

Proti skrajšanju delovnika
St. Louis. — Gradbeni podjetniki mobilizirajo svoje sile, da preprečijo uvedbo petdnednika v lokalni gradbeni industriji. Petdnednik je izvojevalo že več strok.

Krvava volilna kampanja v Mehiki

Trije ubiti, 12 ranjenih v glavnem mestu

Mexico City, 11. nov. — Tri osebe so bile večeraj ustreljene in 12 težko ranjenih v allovitem spopadu med pristajši dveh političnih strank v glavnem mestu Mehike. Mnogo drugih je bilo lahko ranjenih, ko je na njih deževalo kamenje in opeke med krogami iz revolverjev in pušk. Oddanih je bilo okoli 500 streliv.

Bitka je izbruhnila, ko je več tisoč pristavev kandidata Jose Vasconcelosa korakalo po eni glavnih ulic, Avenidi Juarez. Ko so prišli do glavnega stana narodne revolucionarne stranke, katere kandidat je Pascual Ortiz Rubio, so začele najprvo padati paoške in takoj se je usula toča kamenja, opeke in krogel. Prišlo 10,000 oseb je bilo udeleženi v lagredih in sto policajev, ki so delali mir, je bilo brez moči.

Volilna kampanja se zaključuje v soboto in volitve so prihodnje nedeljo.

Papež prepovedal 5000 knjig katolikom

Indeks prepovedanih knjig izdan prvič v italijanski

Rim, 11. nov. — Vatikan je zadnje dni izdal nov "Index librorum prohibitorum" (Indeks ali seznam prepovedanih knjig), ki pa nima več tega latinskega naslova niti latinskega teksta. Prvič v zgodovini cerkve je bil seznam prepovedanih knjig izdan v italijanskem jeziku.

Indeks, ki ima 660 strani, navaja okrog 5000 knjig v vseh jezikih, katerih katoliški verniki ne smejo čitati. Vsaka knjiga, pa naj izide kjerkoli na svetu, ki ne ugnaja vodstvu katoliške cerkve, je omenjena v indeksu. Novi indeks dokazuje, da vlado cerkve zelo pečejo ranne knjige, ki se bavijo s seksualnimi zadevami. Cele kupe teh knjig je prepovedanih. Vse knjige, ki so izšle do oktobra t. l., so v indeksu.

Urejevanje indeksa je delo, pri katerem sodelujejo vsi škofje, ki zbirajo podatke o nečistih knjigah in jih pošiljajo v Rim. Indeks bo zdaj poslan v vse škofije z navodilom, da se tam prevede v lokalne jezike. Zadnji indeks je bil izdan leta 1925. Papež Pij V. je bil prvi, ki je izdal "Indeks prepovedanih knjig" v drugi polovici 16. stoletja, to je približno 50 let po iznajdbi tiskarstva.

Duhoven oropan pred cerkvijo
Chicago. — Rev. Dominik A. Diederick, katoliški šupnik cerkve Presvetege arca, W. 17th in So. May st., je bil v nedeljo oropan na stopnicah svoje cerkve. Dva moška, ki sta ga tam počakala, sta mu pokazala revolver in rekla: "Daj tiste novce, father." Šupnik, ki je nesel v majnem črnem koščegu vsoto \$150, kar je nakolektal med mašo, je dal kovčeg in bandita sta izginila v avtu.

Milijonarka ne sme 10 let piti
Los Angeles, Cal. — Mrs. Lois Pantages, milijonarka, ki je bila obsojena v zapor od enega do 10 let, ker je a svojim avtom povozila nekakega Japonca do smrti, ko je bila pijana, je bila v petek obveščena po sodišču, da ji bo zaporna kazen suspendirana, če se obveže, da 10 let ne pokusi nobene opojne pijače in če vrhutega plača \$75,500 odškodnine za ubitiga Japonca ter kritja sodnijskih stroškov.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASNIK IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena drava (Sloven) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrti leta; na Chicago in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na inostanstva \$8.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cine odlašajo po dogovoru. Nakupila se ne vračajo.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Nadaj se vse, kar ima stik s Nacim:

PROSVETA

2607-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

130

Datum v objavi, na primer (Oct. 31-39), poleg vašega imena na nadzorni pismu, da vam je o tem dovoljeno objaviti. Posvetilo je prebrano, da se vam list ne uvrsti.

Clevelandski otroški vrtec

Volitve so bile pred enim tednom končane in — hvalabogu — volilnega hrupa v metropoli je konec. Zares je bilo zabavno. Če je prišlo, da si se počutil "blue" — vsakemu živemu človeku včasih pride — pa si vzel v roke naša clevelandska dnevnika in "plavina" te je minila. Teden za teden, mesec za mesecem so mešali čudovito volilno godlo. Vse je plavalo v slovenski politiki. Če je kdaj v Ameriki bila pristno slovenska politika — narodna, demokratična ali what have you — je bila ta, zato pa pristno — otročja politika. Kdor je to opazoval od daleč, je gledal na "kindergarten".

Stranke, načela, prepričanja? Bunk? Tega sploh ni. Saj nam pravijo, da strankarstva ne sme biti, kadar gre za narod. Narod je stranka! Načela ali principi? To ni nič. K večjemu je fizič, ki se povečerja in potem — Torej, narod je bil stranka in šlo je za interese vsega priselništva v metropoli. Novi program — ki je že star kot, je star narod — je, da napove boj za "interese vsega priselništva." Tako je bilo v metropoli. Novi program je bil v preizkušnji in — obležal je.

Sicer so ponosno trdili, da naš narod v metropoli pripada devetdesetodstotno demokraciji. Bila je le trditve, ki je mati želje. Volitve so pokazale drugače. Narod-stranka se je raztrgala na štiri kose v enem samem volilnem okraju, program in načela so bile osebe, kampanje so bile osebe in interesi so bili osebi. Interesi vsega prizadetega priselništva so šli rakom zvižgat. Vsek za sebe in vse drugo naj vzame vrag! Čudovito lepa narodna politika, pa naj si lasti demokratični čop ali republikanski čof! Tako je povsod, kjer ni jasnega programa in načelnosti — kjer voditelji ne vedo kaj hočejo.

Kaj so delali voditelji v metropoli, javni besedniki, ki imajo vplivno besedo, ali vsaj mislijo, da jo imajo? Nič. Kaj bi delali, kaj bi rekli, če pa odločujejo osebni in bližinski interesi. Nobenega ni bilo med njimi, da bi bil vstal in krepko povedal kaj misli o političnem "kindergartenu." Samo eden je bil toliko previden, da se na glas povedal, da noče kandidirati in se omešiti. Prepustil je drugim blamažo in — stroške. Drugačnoma besedniki stisnili rep, stopili v ozadje in dali vso besedo osebnim interesom vseh kandidatov, ki so — natančno po "programu" interesov vsega priselništva — pulili drug drugemu lase in dlake in bobnali po prsih pripovedujoč kaj so vse storili za narod. Bil je prizor za Indijance.

Narod pa je pošteno odgovoril: Narod je zdaj obtožen, da je na volilni dan ostal doma... Slovenski volilci niso vedeli, koga bi volili, pa niso volili nikogar. Prav so storili! Kako naj volilci vedo, če pa kandidatje niso vedeli zakaj kandidirajo?

Tako je povsod, kjer ni čvrste organizacije — stranke, if you please — kjer ni jasnega programa za delavske interese in kjer ni zdrave načelnosti in prepričanja. Kjerkoli in kadar koli se govori o nekih "narodnih interesih," so vselej osebni interesi, ki nam pojejo. Narodnih interesov v ameriški politiki ni in ne more biti! Kajti nobena priseljena narodnost se ne more izključiti iz ameriškega življenja in iz splošnih ameriških razmer.

Na Kitajskem je piknik — in v kolonah nekega čikaškega lista, ki po svoje rešuje "radnike." Ko je general Chiang Kai-shek vodil revolucijo pred par leti, je bil "vodja radnih masa" in njegova armada je bila "rdeča armija." "Kristjanski" general Feng je bil takrat tudi "rdeča." Kasneje sta bila oba, Chiang in Feng, "izdajci radnih masa." Danes vodi Feng civilno vojno proti Kai-sheku, ker ni dobil od zadnjega treh milijonov dolarjev mazanja. In danes je Fengova armada spet "rdeča armija" in slavniti Feng je spet "vodja radnih masa." Kakor v "gašperiteatru"...

Iz Londona poročajo, da bo laboristka vladna spreminila naziv "vojni minister" v "ministev armade." What's the difference? Zakaj ne mirovni minister? Čas je že, da se neke ustanovi department miru.

Glasovi iz naselbin

Spomini

Springfield, Ill. — Nekega dne 1. 1895. mi je rekel moj tovariš France: "Tone, za boljšim delom morava iti." "Kam pa?" sem ga vprašal. "V Trbovlje," mi odgovoril, "v Trbovlje premo kopat. Moj stric je tudi tam."

Dogovorila sva se in nekega lepega jutra sva se zgodaj napotila na pot. Odsila sva peš čez doline in gore, po cestah in stezicah, samo da bi bila prej na določenem cilju. Vožnja na železnici je stala denar, tega pa nisva imela v izobilju. Do Trbovelj je bilo kakšnih sedem ur hoda, kar je bila malenkost za tako mlada fanta kot sva bila midva. Pri reki Savi sva došla, kar je bila malenkost čez za tri krajcarje. Od tam je bilo še kakšni dve uri hoda in bila sva pri stricu.

Stric naju je nekoliko časa ogledoval in nato prišel izpraševati, po kaj sva prišla. Povedala sva mu, da sva prišla za delom in stric je bil s tem zadovoljen. Njegova žena nama je skuhala okusne ajdove žgance in jih zabellila, da so se kar topili v masti in so nama prav dobro prišli. Stric je še rekel, da greva lahko drugi dan vprašat za delo.

Zjutraj drugega dne sem šel s Francetom pred graščino. Stric naju je počul, da kadar se gospod prikaže pri vratih, naj mu gledava naravnost v obraz, ker on je precej izbirčen in ne vzame vsakega v delo.

Ko sva s Francetom dospela do graščine, je bilo tam že veliko število delavcev in delavk, ki so čakali na delo. Stali so blizu vrat in nekateri so se držali kljuke. Francetu sem rekel, da ne bo dela za naju, ker jih je čakalo preveč in midva sva bila daleč od vrat. Čakali smo tako nekoliko časa in vrata so se odprla. Prišel je gospod z veliko brado in je bil v hipu obkoljen od delavcev, ki so čakali na delo pred graščino kot duše v vicah. Vsi so prosili za delo in kazali svoje delavske knjižice. Bradati gospod se ni veliko oziral po delavcih. Nekoliko časa je postal, potem pa se je ozrl na naju, ki sva stala v ozadju in nama pomagal s prtom, naj prideva bliže. Oči vseh so se vprle v naju, da me je bilo skoro nekoliko sram. Vprašal je, če imava delavske knjižice in ko sva mu potrdila, je dejal, naj prideva na delo.

Ko sva se vrnila k stricu, je bilo njegovo prvo vprašanje, če sva dobila delo. Povedala sva mu vse in on je dejal, da sva bila zelo srečna, ker sva našla delo. Sedaj je bilo na vrsti stanovanje. Stric je dejal, da se bo stanovanje za Franceta dobilo pri njemu, zame pa le toliko časa, da se nekoliko privadim okoli in dela, potem pa da bom lahko postal samostojen kuhar in si bom lahko sam žgance kuhaj. Njegova žena, ki se je sprva nekoliko upirala, ker ni bilo v stanovanju prostora za vse, je bila navsezadnje s tem zadovoljna.

S Francetom sva dobila enako delo. Vlačila sva lesene jamske stebre in cepini na kup in ker ni bilo daleč, sva hodila opoldne domov na južino. Hrana je bila kaj enostavna: žganci, jutraj, žganci opoldne in žganci zvečer. Ob nedeljah je bila sprememba — žganci s kavo.

Najino delo je bilo naporno, posebno kadar je bilo vlažno vreme, ko je noga s čevljem vred rada smuknila med tramovje in mi odtrgala podplate. Nekoč je to opazil delovodja, kateremu sem se menda zasmilil, kajti rekel je, da mi bo dal drugo delo. Res mi ga je dal in sicer na železniških vozovih, iz katerih sem izkladal tramovje. Moja plača je bila en goldinar in pet krajcarjev, kar je bilo več kot pa je stric zaslužil v jami.

Vse bi bilo dobro, ako bi ne bilo tistih preklicanih žgancev, katerih sem se bil že navadil. Nekega dne sem rekel Francetu, da sem jih sit do grla in da bom pustil delo in Trbovlje, kar sem tudi storil.

Od takrat se je mnogo spremenilo. Tehnika je napredovala in sedaj imamo vsakovrst-

ne stroje na zemlji in pod zemljo, v zraku in na vodi. Le v delavskem življenju ni veliko sprememb. Gibeje se še vedno v smernicah stare taktike. Pehamo se sem in tja, stikamo za trdim delom in bijemo boj za svoj borni obstanek — za uboge "žgance". — A. Gorenc.

Uspešen koncert

Detroit, Mich. — Pred časom je bilo veliko dopisov v Prosveti iz Detroita, ki niso bili baš prijazni, kadar imamo kaj važnega poročati, smo pa radi prepoznali.

Zadnji mesec je priredil Svetozar Banovec, operni pevec, koncert, ki zasluži največje priznanje, v Slovenskem delavskem domu. Udeležba je bila velika in ljudstvo je imelo nepričakovan užitek. Kmalu po nastopu je mladenka A. Krašovec s prijemnim nagovorom obdarila pevca s koškom rož v imenu Ženskega gospodinjkega kluba. Po končanem koncertu je bila prosta zabava in ples; vladala je največja zadovoljnost in veselje, ki nam bo ostalo dolgo v spominu. Kakor smo videli iz zahvalnega pisma, je priznanje, v Slovenskem delavskem domu od našega pevca Banovca, bil je tudi on zadovoljen z nami.

Odbor SDD se Banovcu najlepše zahvaljuje za njegovo pismo kakor tudi za njegov nastop in petje. Najbrž, da nas bo moral obiskati še enkrat, ker se nam je njegovo petje pri ljubilo in je moral na problem koncertu na neprestano ploskanje navzočih več pesmi ponavljati. Najlepša hvala Banovcu!

V zimski sezoni se nam obeta več lepih ur v SDD; se kar kosamo, kdo da bo prvi v igrah, petju in različnih zabavah. Nekaj izrednega se pripravlja za obletnico otvoritve novega odra na starega in novega leta dan. Prav gotovo naša naselbina še kaj takega ni videla. Ako bi ne bili tako kritični časi, bi bil naš Dom premajhen za obiskovalce priredb.

Josef Obravnič, zapisnikar.

Poplačan trud

Gowanda, N. Y. — Dne 2. novembra sem se podal z družino in dvema prijateljima na Banovec koncert v Girard, O. Nisem se kesal, ker sem napravil tako dolgo pot, kajti deležen sem bil bogatega užitka. Svetozar Banovec si je takoj v začetku osvojil srca vseh tistih, ki so v resnici prišli na koncert v pričakovanju, da bodo slišali našo pesem zapeto od pevca-umetnika.

Banovec poseduje lep in čist glas in marsikdo je bil očaran od proizvajanja naših lepih melodij. "Metuljčka" je moral peti dvakrat, ker ga je avdiencia z gromovitim aplavzom poklicala nazaj na oder. Arijia iz opere "Tosca" se je meni tako dopadla, da bi jo bil lahko poslušal celo noč. Ponoviti je moral tudi arijo iz opere "Rigoletto".

V drugem delu programa je g. Banovec nastopil v narodni noši, ki mu je prav dobro pristojala. Dopadla se je posebno mojemu prijatelju F. Kramarju, akoprav je ni že dolgo videl, ker je šel mlad od doma. Pesmi na "Sem fantič iz zelene Stajerje", "Ko so fantje proti vasi šli", "Pa moje ženke glas" in "Pod okence pridem" je moral pevec ponoviti. S pesmijo "Ko so fantje proti vasi šli" je pevec omečal naša srca, da smo mnogi imeli solzne oči. "Sem se oženil" je moral zapeti trikrat in ljudstvo bi ga poslušalo še in še. Nad vse krasno je zapel tudi pesem "Gor čez jezero".

G. Banovec je imel na programu 15 pesmi; mnogo teh je moral ponavljati in dodal je še dve, ki nista bili na programu. Vsega skupaj je imel 26 nastopov, kljub temu ni bilo na njem opaziti nobenega znaka utrujenosti po končanem koncertu. Udeleženci smo bili deležni lepega duševnega užitka, katerega ne bomo pozabili tako kmalu.

Koncert sta aranžirala soc. klub in angleško govoreče društvo "Trojans" SSPZ, katerega pevci izročila tudi lep šopek cvetlic v znak priznanja. Ude-

ležba na koncertu je bila polvoljna, ali lahko bila večja. Mnogo jih je prišlo iz drugih naselbin.

Končno se moram zahvaliti družinam Dolčič, Prevec in Leškovec za gostoljubnost, katero so mi izkazali. Zahvalim se tudi bratu, ki je prišel v Girard in sva se po 17 mesecih zopet sešla. Pot od Gowande do Girarda je dolga 175 milj, toda kesal se nisem, ker sem jo napravil, kajti za ves trud sem bil bogato naplačen. Lepega dneva ne bom nikdar pozabil.

Slovenskim naselbinam priporočam naj povabijo g. Banovca v svojo sredo in aranžirajo koncerte, kjerkoli je mogoče in naj se ne ozirajo na nekatere kričaje, ki skušajo v javnosti paradirati kot moralisti.

J. Matekovich.

Smrtina kosa

Vandling, Pa. — Skoro vsak doživljalce piše o delu, zato naj tudi jaz omenim dobroto, ki nam jih delijo kapitalisti. Smemo se ravno pritoževati čez Hudson Coal Co., ker ona obratuje sedaj s polno paro, a drugače je pri Penn. Coal Co., ki nam daje nezahvalne počitnice v obilni meri. Kmalu bo konec tega leta, a delali smo celi mesec samo v januarju in oktobru, drugače le tu pa tam kakšen dan, tako da se nam ni treba prav nič bati, da bi kdaj obogatele.

Kljub slabim delavskim razmeram pa imamo vse leto lepe vreme. Ravno sedaj se bolj podoba spomladski kakor pa jeseni; no, mogoče se pa bo tako naredilo, da ne bomo več imeli zime. Ker se ves svet preobrača, mogoče se bo tudi to.

Veselih novic nimam, pač pa žalostno. Dne 3. novembra je za vedno zaprl trudne oči rojak Valentin Germ. Pokojni je bil član treh podpornih društev in sicer št. 45 SNPJ, št. 77 KSKJ in tukajšnjega nemškega podpornega društva.

Počojni Valentin je bil doma iz Velike Lake pri Sv. Lavrencu na Dolenskem. V Ameriko je prišel kot 17 letni mladenič in sicer pred 22 leti. Ves ta čas je živel deloma v Forest Cityju in deloma v Vandlingu, Pa. Delal je ves čas po rudnikih; kjer si je tudi nalezl kal strašne rudarске nade, kateri je sedaj podlegel.

Bolan je bil štiri leta. Dasi težko, vendar je prvi dve leti vedno delal, karkoli je mogel, dasi je bil zelo slab. Zadnji dve leti je moral opustiti vse dela, ker ga je nadehu strašno nadlegovala.

Lansko leto koncem aprila se je odločil, da obišče svoj rojstni kraj z namenom, da doseže zdravje, a žal, bilo je vse brez uspeha. Nazaj v Ameriko je prišel meseca decembra lanskega leta in od takrat se je zopet tu zdravil pri najboljših zdravnikih, toda vse ni nič pomagalo.

Tu zapuščajo poleg žalujoče soproge dva sina v starosti 12 in 14 let, dalje dva brata Videta in Andreja in več ožjih sorodnikov.

Pokopan je bil dne 6. novembra na pokopališču sv. Jožefa v Forest Cityju. Da je imel dosti prijateljev in znancev, se je videlo na dan njegovega pogreba. Spavaj sladko, nepozabni nam Valentin in lahka naj ti bo ameriška zemlja.

Frank Menari,

tajnik št. 45 SNPJ.

LISTNICA UREDNIŠTVA

J. S. Bridgeport, O.: Obrnite se na Commissioner of Emigration, S. H. S., 1819 Broadway, New York, N. Y.

Chicago, "Grehu podvržen" — Pod svoj dopis ste pozabili podpisati Vaše ime.

Žlica, vijak in zaponka v železcu. V Wilfbergu na Koroskem je bil zaprt 19 letni Janes Pöhl iz Gradišanske zaradi nekega vloma. V preiskovalnem zaporu so mu prinesli skledo jedi. Planil je pokonci z beseda: "Svoboda ali smrt!" in zlo-mil žlico, ki je ležala v skledi na tri dele ter vse tri kose pogoltnil. Prenesi so ga v bolnišnico, kjer so mu odprli žledec. Našli so v njem poleg žlice še dva vijaka in zaponko. Operacija pa je bila tako težka, da se fant bori s smrtjo.

Šubelj o svoji ameriški turneji

Ljubljana, 26. oktobra 1929.

O svojem potovanju v Ameriko, o svoji izjemno uspešni koncertni turneji ter o ameriških Slovencih je postal baritonist Tone Šubelj urednika "Slovenskega Naroda" z naslednjimi podatki.

Iz Ljubljane sem odpotoval z velikim veseljem lani meseca januarja. Tedanji upravnik Narodnega gledališča g. R. Kregar mi namreč ni bil posebno naklonjen.

Potovanje čez veliko lužo je bilo zelo naporno zame. Imeli smo hude viharje in nisem se mogel otresti morske bolezni. Ko sem zagledal nebotičnike in dim New Yorka, bi jo bil najrajši popihal nazaj. Kaj kmalu pa sem se privadil amerškemu miljeju in zdaj mi je dolgčas po njem.

Sestre in bratje v New Yorku so me bili seveda nepopisno veseli. Po 21 letih smo se zopet sestali.

V 14 dneh sem dobil prvi angažma pri luteranski katedrali v Brooklynu. Nameščen sem bil kot solist in pel sem samo ob nedeljah dva ali tri solospve, kar se v Ameriki dobro plača. Dobiti službo v New Yorku je zelo težko. Ko sem begal okoli za kruhom, so mi povedali, da je samo v New Yorku 10,000 pevcev brez posla.

Da bi bil gmotno na boljšem, sem iskal še kako delo, katero bi opravljal ob delavskih. Organizirala se je ravno neka nova družba za nastope v vaudevillu, kakršnih je v Ameriki na stotine. Vaudeville je nekaj boljši varijete. Včasih se vzprizori poleg kino-predstave cela opera ali revija. No in s to družbo bi moral nastopiti. Obstojala je iz orkestra 13 mož, plesalke in plesalca, jaz pa naj bi pel kot solist popularne ameriške popevke. Hitro smo našli nastupni revijo in iskali angažmaja. Takoj prvi agent nas je sprejel in moral bi nastopiti v središču New Yorka na Broadwayju.

Medtem sem imel v New Yorku prvi samostojni koncert, drugega pa z gđc. E. Grahek (v Ameriki rojeno Slovenko, članico newyorške Metropolitan opere), in še tretjega za Američane na Park avenue, kjer živi newyorška elita. Pel sem tudi za radio in sicer so mi dovolili samo eno pesem. Prav ta pesem pa je bila odločilnega pomena zame. Prejel sem mnogo pism naših ljudi iz raznih krajev Združenih držav, v katerih so me valili, naj priredim koncerte. V par dneh bi moral nastopiti na Broadwayju z omenjeno družbo, a sem ji rajši dal slovo in odpotoval na koncertno turnejo.

Prvi koncert za New Yorkom sem imel v Clevelandu, drugega v Chicagu. V obeh krajih sta bili dvorani nabit polni, publika navdušena. V Clevelandu so aranžirala koncert vsa društva skupno. Vsaj mislim, da je bilo tako, kajti vsi listi so me podprli.

Tri dni pozneje sem priredil v Clevelandu mladinski koncert. Zopet je bila dvorana nabit polna. Samo malečkov je bilo okrog 1600 in zraven še mnogo odraslih.

Nato sem odpotoval v Chicago. Prvi koncert mi je aranžiralo soc. pevsko društvo "Sava," drugača cerkevna društva. Tudi tam sem imel še tretji — mladinski koncert. Pozneje sem pel še trikrat.

Pred prvim koncertom v Chicagu je prejel odbor, ki je pripravil moj koncert, anonimno pismo iz domovine. Samo ob sebi umevno ni bilo v njem zame nič dobrega. Zvedel sem pa to šele dve uri pred koncertom. Slabe volje sem stopil na oder. Kot prvo pesem sem zapel "Kje je moj mili dom?" ki sploh ni bila na sporedu. Učinek na občinstvo je bil tako velik, da sem moral k 13 pesmim sporeda dodati še 10.

Slovenski listi so poročali o mojih koncertih. Kogar v Ameriki listi ne podpirajo, je izgrubljen. Čeprav je nastopilo že polje, sem imel še šest koncertov. Iskal sem stihov tudi z Američani, da bi tudi med njimi priredil koncerte. Mias Steinitz, rodom Ljubljanka, mi je prekrbela potrebne zveze. Po več člankih v ameriških listih sem (Dalje na 3. strani.)

Veliki socialistični teoretik — Karl Kautsky — 75-letnik

Ljubljana, v oktobra 1929.

Dne 16. oktobra letos je veliki teoretik socializma Karl Kautsky doživel svoje 75. leto. Karl Kautsky je poleg imen Marxa in Englsa pač najbolj vidno v zgradbi svetovnega socializma in prvi, ki je idejo marksizma populariziral med najširšimi masami delavcev, če prva dva utemeljitelja modernega delavskega evangelija — Marx in Engels nista dočakala da bi videla vsaj delne sadove svojega nauka. Karl Kautsky ena tistih starih korenin, ki so stali ob zibelki modernega delavskega gibanja in ki so tudi deležni videti in prestežati nam svojega dela. Karl Kautsky je most od prvotnih početkov socializma do velikih govih zmag v današnji dobi.

Rojen je bil 1854 v Berlinu, univerzitetni študiral na Dunaju, kjer je tudi spisal prvo znanstveno delo, s katerim je zaslovel kot izborni teoretik in znanstvenik. Ko se je selil v Zürich, je deloval skupno z Marxom, Engelsom, kasneje je v Stuttgartu začel izdati sam svojo revijo "Novi čas," ki je najprej pripomogla do populariziranja socialistične ideje tako med delavstvom kakor tudi med inteligenco. V dobi tedanjih se je bil hud boj med anarhistično usmerjenimi socialisti in pravi socialisti. Ta boj, to sektarstvo je silno škodilo strankinemu gibanju. A seznaniti nam pravim socializmom — to nalogo si je naš Kautsky. In nihče drugi ni bil poklican na delo kakor baš on, eden prvih utemeljiteljev socializma. S svojimi članki in brošurami knjigami mu je uspelo ustvariti enoten pokol. Od tedaj datira zmagovalni pohod socialne demokracije. Se zdaj piše sivolasi starček in knjige, s katerimi bogati socialno literaturo z dragocenimi zakladi.

Ves svetovni socialistični proletariati se te dni spominjajo tega patriarha delavskega banja.

O tej priliki je beograjski sodrug dr. Z. Topalović v svojem imenu in v imenu svojih sodrugov poslal Kautskemu pozdravno pismo, kjer ga imenuje svojega prijatelja in očeta končujoč z besedami:

"Zadnjih deset let je bila doba silnih prvin v življenju družbe. Odkrito priznam, so bili tekom tega časa trenutki, ko nisem bil siguren, ali pravilno pojmem položaj in zgodke. Isto je bilo z mnogimi šolanimi marksisti. Bili so trenutki, ko sem — kakor tudi mnogi iz iste šole — dvomil, ali je smer, ki ste nam jo pokazali, prava. Razvoj pa nam je z vsa jasnostjo pokazal, da so bili vaši nazori docela pravilni, in da so potemtakem vaše teoretične postavke v največjih dogodkih svetovne zgodovine preživele svoj ognjeni kret. Vi ste se najtežjih urah duševno in človeško tako vzeli za delavski razred in v najtežjih urah usodo socializma kot znanost, da imate vsak kor popolno pravico do naslova najboljšega mojstra in patriarha modernega socializma. Dajte, da kot učence učitelju zaključim s mozo z izrazom najgloblje hvalečnosti in s željo, da nam ostanete krepki še dolgo, dolgo let in doživite nadalje praktične rezultate Vašega ko plodonosnega dela."

NAJOPASNEJŠE LETO ZA ZAKON

Na Dunaju je izšla statistika, ki pripoveduje kaj poučne stvari o sodobni krizi zakonskega življenja. Lansko leto je bilo v avstrijski prestolnici razveljavljenih 5703 zakonov. To najvišje število, ki je bilo kdajkoli doseženo avstrijskih deželah. V primeri z ločitvami iz 1890 kaže pregled, da se je število ločitev v desetletju, zakaj rečenega leta je bilo samo 4000. Do 1. 1918 so bračne zveze držale dokaj trdno in solidno, nato je nastopila kriza. Šele od 1. 1918 dalje je opaža, da število nezakonskih zakonov narašča in da postaja zakonsko življenje od leta do leta zakonom v več breme.

Štirje odstotki ločenih zvez niso trajali ti leto dni, osem odstotkov ločenih zakonov se je razdrolo celo po več nego 20 let trajajo skupnem življenju. Največ zakonov pa je koncem dodajalo med drugim in desetim letom kar smatralo strokovnjaki za dokaz, da je doba najkritičnejša v vsakem zakonu. Moje navadno ločijo od svojih družin med 30. in 40. letom, žene pa zapuščajo svoje moške neko prej, med 20. in 30. letom. 15 moških in 8 žensk se je odločilo za ločitev celo potem, ko so že pokorili 70. leto.

Ameriško življenje

32.

Kurja pravica

Sodnik Harry Hamlin je dal čikaškim košim pravico, da smejo kokljati in kokolati kadarkoli se jim zljubi.

Morris Lieberman je bil tožnik in Max L. Vinson je bil zatoženec.

"Zelim, da bo konec kokljanja pri mojem sosedu Levinsonu ponoči," je dejal Lieberman sodniku.

"Sosed ima pravico smejati se tudi ponoči," je dekretil sodnik, ki ni razumel.

"To ni smejanje, to je kokljanje kakor lajo koklje," je pojasnil tožnik.

"Mister Levinson, kaj kokljate lako koklja?"

"Ne jaz, gospod sodnik, pač pa moje koki. Jaz namreč prodajam kure, petelinke, piščance," je pojasnil obtoženec.

"Kure imajo pravico do kokljanja, piščali" je razsodil sodnik.

Roman v šestih delih z epilogom.

F. M. Dostojevski:

ZLOČIN IN KAZEN

Poslovenil Vladimir Levstik.

Tvoj rajnik oče je dvakrat poslal v časopis — enkrat pesmi, ki jih imam že napisane v posebnem zvezku in ti jih pri priliki pokazem, drugi pa celo povest. Prosila sem ga sama, da mi je dal oboje prepišati. O, ti ne veš, kako sva molila oba, da bi sprejeli — pa niso! Še pred šestimi ali sedmimi dnevi, Rodja moj, sem si belila glavo, kako živim, kaj je in s čim se oblačim. Zdaj pa vidim, da je bila to zgolj moja neumnost, kajti vse, karkoli ti bo drago, boš mahoma dosegel s svojim umom in svojo nadarjenostjo. Tega pa za zdaj še ne maraš in se baviš z mnogo važnejšimi stvarmi...

"Ali Dunje ni doma, mamica?"
"Ni je, Rodja. Pogostoma je ni doma in me pušča samo. Dimitrij Prokopij — hvala mu za to — prihaja večkrat k meni in govori venomer le o tebi. O sestrini nočem reči, da bi bila kdovekako nespoštiva napram meni; ne pritožujem se o nji. Ona ima svoj značaj, jaz pa svojo; začela mi je nekaj prikrivati, dasi vama jaz ne prikrivam ničesar. Res sem trdno prepričana, da je Dunja preveč pametna in vrhuteža ljubi mene in tebe — vendar se bojim, kam jo utegne to privedi. Zdalej na primer, Rodja moj, si me osrečil s svojim obiskom, ona pa je šla na izprehod; ko pride domov, ji povem, da je bil v njeni odsotnosti brat pri meni, in jo vprašam, kod je hodila tačas. Nikar me preveč ne razvadi, Rodja; kadar bo čas, me obišči, kadar pa ga ne bo, je prav tudi tako — počakala bom. Saj bom vseeno vedela, da me ljubiš in meni zadošča tudi to. Čitala bom tvoje pise, poslušala, kaj bodo drugi govorili o tebi, in včasih prideš tudi sam pogledat, kaj ne? Kako bi mogla biti srečnejša? Saj vidim, da si prišel zdaj zato, da potolašiš svojo mater..."

Takrat je Pulherija Aleksandrovna nenadoma zahtevala.

"Že zopet! Ne glej me, neumnice! Ah, mili Bog, kavo imam, pa te niti ne pogostim. To je moja ženska sebičnost. Takoj, takoj!"

"Pustite jo, mamica, saj takoj odidem. To ni vzrok, da sem prišel. Poslušajte me, prosim."

Pulherija Aleksandrovna je plašno pristopila k njemu.

"Mamica, karkoli bi se zgodilo, karkoli bi ališali o meni, ali me boste ljubili tako kakor zdaj? Je vprašal mahoma iz globine srca, kakor da ne bi premišljal svojih besed in tehtal pomena.

"Rodja, Rodja, kaj pa ti je? Kako me moreš vpraševati o tem? Kdo pa bo govoril kaj o tebi? Saj ne bom verjela nikomur, našenem ga, kdorkoli pride k meni."

"Prišel sem vam zatrčiti, da sem vas vedno ljubil; in zdaj me veseli, da sva sama, veseli me celo, da Dunjice ni doma," je nadaljeval z isto ganjenostjo. "Prišel sem vam povedati naravnost, da čeprav boste ne srečni, vendar vedite, da vas ljubi vaš sin zdaj bolj nego sebe samega in da vas ne ljubim, krivično... A bodi dovolj; zdelo se mi je, da je treba tako storiti in s tem začeti..."

Pulherija Aleksandrovna je je molče obšla, pritisnila ga na svoje prsi in se razjokala.

"Ne vem, kaj je s teboj, Rodja," je rekla naposled. "Ves čas sem mislila, da si se naju samo naveličal, zdaj pa vidim, da se bliža veliko gorje in da trpiš. Že davno slutim to, Rodja. Odpusti mi, da sem izpregovorila o tem; to je neprenehoma predmet mojih misli, ki ni po cele noči ne dajo zaspati. Vso to noč se je tvoji sestri bledilo in venomer je govorila o tebi. Slišala sem to in ono, a razumela nisem ničesar. Vse jutro mi je bilo, kakor bi čakala smrti; čakala sem in slutila nekaj — in evo, zdaj sem dočakala! Rodja, Rodja, kam si namemenjen? Ali kam odhajaš?"

"Odhajam."

"Mislija sem si. A saj grem lahko tudi jaz s teboj, ako bo treba. In tudi Dunja, ki te ljubi, ah, tako ljubi! Tudi Zofija Semenovna naj gre z nami, ako je treba, saj jo bom rada sprejela za svojo hčer. Dimitrij Prokopij nama bo pomagal, da se odpraviva s teboj — toda — kam — odhajaš?"

"Z Bogom, mamica."

"Kako? Že danes?" je vzkliknila ona, kakor bi ga imela izgubiti na veke.

"Nič več ne morem ostati; treba je, mudi se mi..."

"Ne; toda poklekajte in prosite zame Boga. Morda bo vaša molitev uslišana."

"Naj te vsaj prekrizam in blagoslovim! Tako, tako. O Bog, kaj počenjava!"

Da, bil je vesel, silno je bil vesel, da ni bil nihče navzoč, ko sta govorila z materjo na samem. Prvič po vsem tem groznem času se mu je naenkrat omehčalo srce; padel je pred njo na kolena in ji poljubil noge, in oba sta se objela in razjokala. Topot se mati ni čutila, niti ni izpraševala; že davno ji je bilo jasno, da se vrši s sinom nekaj strašnega, in zdaj je vedela, da mu je napočil usodni trenutek.

"Rodja, mili sinko, prvorojenec ti moj," je govorila lhteč, "ko si bil še majhen, si istotako prihajal k meni, objemal me in me poljubljaj. Ko sva živela še z rajnkim očetom in skupaj prenašala križe in težave, nama je bilo v tolažbo to edino, da si bil ti navzoč; in ko sem očeta pokopala, kolikokrat sva se objela, kakor se objemava zdaj, in plakala na njegovi gomili. Da pa plakam že dolgo časa, temu je vzrok to, da je moja duša že naprej slutila tvoje gorje. Kakor hitro sem te zagledala tisti večer, veš, ko sva se pripeljala semkaj, sem ugajala vse po edinem tvojemu pogledu, tako da se mi je pri prsi skrčilo srce. Danes pa, ko sem ti odprla vrata, sem si takoj mislila, da je prišla usodna ura. Rodja, Rodja, saj vendar še ne odideš takoj?"

"Ne."

"Ali me še obiščeš?"

"Da — še."

"Rodja, ne bodi nejevoljen, saj se tudi vpraševati ne upam. Vem, da te ne smem vprašati, toda reci mi vsaj par besedic; ali pojdeš daleč od tod?"

"Zelo daleč."

"Kaj pa imaš tam, kako službo ali kariero?"

"Kar Bog pošlje; samo molite zame..."

Razkolkov se je obrnil k vratom, toda mati se ga je oprijela in se obupno zazrla vanj. Obraz se ji je spatil od groze.

"Dovolj je, mamica," je rekel Razkolkov, ki se je že globoko kesal, da jo je obiskal.

"A ne za vaelej? Kaj ne, da še ne za vedno? Saj me še obiščeš, jutri, kaj ne?"

"Pridem, pridem; z Bogom!"

Naposled se je vendar odtrgal.

Večer je bil svež, topel in jasen; že jutraj se je bilo vreme ispremenilo. Razkolkov je še v svoje stanovanje; mudilo se mu je. Hotel je končati vse še pred sončnim zahodom. Ko se je vpenjal po stopnicah v svojo sobico, je zapazil, da je Nastazija pustila samovar in ga spremlja z očmi. "Menda je kdo pri meni?" je pomislil in z grozo se je spomnil Porfirija. Ko pa je došel do svoje sobe in jo odprl, je zagledal Dunjico. Sedela je čisto sama in globoko zamišljena; zdelo se je, da ga čaka že dolgo. Ostal je na pragu; Dunjica se je preplašeno dvignila z divana in se vzravala pred njim. Pogled, ki ga je nepremično upirala vanj, je izražal strah in neznosno bolelost. In iz odinega tega pogleda je posnel Razkolkov takoj, da ji je vse znano.

(Dolje prihodajša.)

Nekolik minut nato je pozvonil na vratih svoje rojstne hiše. Sprejela sta ga brat Julien in sestra Therese. Nežno so se objeli.

"No, kako je," je vprašal in ni si niti upal izreči ime matere. Therese ga je o vsem obvestila. Gospa Fontel je ležala v agoniji. Zdravnik je rekel, da nastopi smrt lahko vsak trenutek.

Sli so v prvo nadstropje. Neka vrata so se odprla. Pojavila se je služkinja Perina.

Mati v agoniji ni ničesar več čutila. Ni čutila, ko je sin poljubil na čelo. Njen obraz je bil resen in skrb se je videla na njem, baš tako, kakor pred desetim dnevi, ko jo je avijatičar videl in ko ga je prosila, naj se ne spušta v ta polet, ponavljajoča neprestano z mrlično razburjenostjo:

"Sinko ne vem, kaj bi dala, če odstopiš od svojega namena! Življenje bi rada dala! Rada bi umrla, samo da bi ti ostal tu!"

Avijatičar je sedel poleg vzglavja svoje matere, držal njeno shujšano roko v svoji, to malo, blede roko, ki ga je znala tolikokrat, ko je bil še majhen otrok, nežno pobožati, pogladiti po lasih, in dolgo je ostal tako sedel, gledaje kako še živi ta žena, ki ima umreti, a katera ga je rodila.

Ostal je pri materi celi dan. Prinesli so mu nekoliko jesti. Julien in Therese sta bila istotako v sobi.

Mladi avijatičar je utonil v težke misli. Od časa do časa ga je spopadla nekaka tesnoba pri misli, da bo treba kmalu vstati in oditi... oditi na pot... Izraz v obrazu bolnice je bil tako strog in ves poln skrbi da bi se lahko mislilo, da je samo sredstvo, ki naj zadrži sina pri sebi — zadnje sredstvo matere, ki je umirala.

Moral se je siliti, da odžene take misli.

A kolikokrat je stara ura na steni za njegovim hrbtom bila, je čutil še večji strah, še večjo tesnobo. Vedno bolj je želel, da bi poslednji dih matere zamrl, da bi popolnoma otrpla ta roka, saj itak revnici tako ni več rešitve.

Čas je potekal. Gospa Fontel je umirala počasi in težko. V sobi so se nahajali njeni otroci in služkinja. Ko je padel mrak, je Fontel vedno pogostejše gledal na uro. Čutil je, kako je ta gesta neprimerna, kakor nekako svetoskrunstvo za vso trojico, ki je z njim stala poleg materine postelje in ki gotovo niso mogli razumeti, kako je velika moč one volje, kateri se mora pokoravati, da izvrši veliko nalogo, ki mu jo je usoda določila. Pripravljal se je, da je ura na zidu kazala točen čas kakor njegova žepna ura. Bila je ura dvaindvajset in petinštirideset minut.

Fontel poklekne poleg postelje med brata in sestro, pokrivši si čel z rokami. Otroci so jokaje molili pred mrtvim telesom svoje matere.

Iz daljave je priletel živžig lokomotive. Fontel skoči naglo na noge. Pogleda na uro. Kazalci so še vedno kazali uro dvaindvajset in petinštirideset minut.

"Bog moj, koliko je ura," vzklikne razburjeno.

Njegovi uri je bilo: 23 in 15 minut.

"Moj vlak že odhaja! Ura je stala!"

"Ne ni stala," se oglasi sedaj stara služkinja. "Jaz sem jo ustavila. Mladi gospod, to je tak običaj, ko nekdo v hiši umre..."

Da, to je običaj...

Fontela se je polastil obup... Kakor v megli je videl, da nekdo prižiga svečo... In kakor v snu je videl tudi to kako je Surger vzel v Le Bourgetu a poleg njega sta sedela Varjot in Lafont...

Na to mu je pogled zopet obvisel na mrtvi materi. Zdelo se mu je, kakor da se je pokojnica blago nasmehnila. In, pomirivši se s svojo usodo, ni ničesar rekel, nego povelil glavo in nadaljeval molitev...

— (I. V.)

On: "Ali me imaš še kaj rada, Mici."

Ona: "Seveda te imam." "Zelo!" "Zelo, zelo rada." "Ali si smem potem nekoliko od tedenake plače obdržati?"

On: "Ali me imaš še kaj rada, Mici."

Ona: "Seveda te imam." "Zelo!" "Zelo, zelo rada." "Ali si smem potem nekoliko od tedenake plače obdržati?"

On: "Ali me imaš še kaj rada, Mici."

Ona: "Seveda te imam." "Zelo!" "Zelo, zelo rada." "Ali si smem potem nekoliko od tedenake plače obdržati?"

On: "Ali me imaš še kaj rada, Mici."

Ona: "Seveda te imam." "Zelo!" "Zelo, zelo rada." "Ali si smem potem nekoliko od tedenake plače obdržati?"

RAZNO

Zveza zoper kobilice. — Egiptska in palestinska vlada sta sklenili vojno zavezništvo proti kobilicam, ki so letos posebno hudo razsajale po obeh deželah. Vsi dosežani ukrepi proti njim so se izkazali kot nedostadni, ker učinkujejo le začasno. Sedaj pa pojde za res. Vladi bosta odpremi uničevalno ekspedicijo v deželo Nedž, kjer imajo kobilice svoj izvor. Od tam vzletijo vsako leto ogromni roji teh požrešnih žuželk proti vsem štirim stranem neba. Tudi roji, ki so obiskali letošnje leto Balkanski polotok, so prileteli iz tega kraja.

Za podaljšanje rastlinskega življenja. Na zavodu Boyce Thompson v Yonkersu delajo poskuse, da bi našli kemično snov, ki bi podaljšala od rastlin odtrganim cvetom življenje.

Preizkusili so kakšnih 50 snovi in so našli, da kalijev permanganat pač podaljša življenje odtrganim stebelom raznih evetličnih rastlin, cvetom samim pa ne. Razni običajni dodatki vodi, s katero zalivamo cvetlice, n. pr. kuhinjsko sol in aspirin, ne zaležejo nič. Nekoliko delj živijo nageljni in vrtnice na hladnih prostorih, dalje pa na toplem.

Raketa prof. Obera. Zabeležili smo že, da se bo vršil polet rakete prof. Obera v svetovni prostor. Stvar je zamišljena za kinematografski posnetek, torej dokaj fantastično. Polet bodo kinematografirali in, kolikor se do posnetki obnesli, pozneje predvajali na platnu. Seveda vlada za ta dogodek, čeprav ima pretežno fantastično obeležje, med ljudmi velikansko zanimanje. Vendar je pa prof. Ober tako previden, da noče izvesti tveganega poskusa pred trumami gledalcev, ampak čisto na samem, ker se boji kakšne eksplozije.

Poskus bodo napravili na prostoru, ki ne bo dostopen ljudskim množicam in ki bo do zadnjega znan samo najpotrebnejšim osebam. Ober uporablja kot gorivo bencin, ki bo zgorel s pomočjo kisika. Plini bodo dali raketi silovit polet — brzino do 200m v sekundi. Razume se, da je svet zaradi tega poln pričakovanja, kako se bo opasen eksperiment obnesel in da bodo ljudje naravnost drli v kino, če se bo filmanje posrečilo.

Serum, ki nadomešča kri. Jean Painleve, znani pariški zdravnik, je izvršil zanimiv poskus z novim serumom, ki obnavlja po velikih izgubah krvi življenske energije, ne da bi bilo treba posegati po transfuziji. Psi, ki je bil izgubil toliko krvi, da je kazal že vse običajne simptome smrti, je vbrizgal nekaj tega seruma. Čez nekoliko

hipov je pes skočil pokonci, se napil vode in stekel veselo okoli operacijske mize. Serum je odkril neki zdravnik, ki deluje na Pasteurjevem zavodu v Xanaju (Tonkin). Z njim je oživel že večje število pacientov, tako n. pr. nekega ponesrečenega motociklista, ki je bil izgubil cela dva litra krvi.

Zvenci vid. Prof. Chassees s harvardskega vsehčilišča je uzumil pripravo, ki spreminja proces gledanja v zvoke. Neskončno fine električne sprejembe, ki nastanejo v očesu, če ga zadene svetlobni žarek, se v aparatu preoblikujejo v akustične valove, ki jih oddaja zvočnik.

Balant je za svojega 14letnega sina kupil le polovično kartico, češ če bo šlo, bo, če ne, bo pa že kako. Kmalu pa opazi, da se mu bliža revizor in vedel je, da sedaj ne bo nobenega izhoda. Izvlekel je uro ter napeto zrl nanjo. Ko je revizor zahteval listke, je Balant dejal: "Doplačam še drugo polovico karte, ker je moj sin baš sedajle dopolnil deseto leto..."

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POŠILJATELJEM RAZNIH NAZANIL.

Kadar pošljete listu Prosveta, kakornekoli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vaelej povejte v planu, ali želite imeti plačan oglaš ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobčeno celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglaš, za katerega se mora plačati, to velja za član in za nečlane. Nadalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd.

Vaelej je treba povedati ali hočete imeti plačan oglaš ali samo navadno časnikarsko vest, tud v takem sinčaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglaš, se priobči vse, kar zahtevate. Iste take velja za vsa druga naznanila če se koga leče, živitvene ponudbe, prodaje, itd.

Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglaš, kolikokrat naj se isti priobči in da bočete sanj plačali. To pojasnilo dajem radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravnamo vsi, društva, člani, naročniki in upraviteljski lista. Prosim, da to upoštevate in se potem ravnate. — Filip Godina upravitelj.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCI"

1561 E. 49 Street, Cleveland.

NA PRODAJ PO NIZKI CENI moja pet stanovanjska hiša, samoblok do Oak Park "L" postaja Austin. Stara pet let. Gorkota soparo. Vsako stanovanje ima štiri sobe z "Sun Parlor sobo." Stav les vse skozl. Tle kopališče. Garniš za 4 kare. Dobrodo za. Cena poslopja je samo \$22,500. koj se zahteva le \$6,500. Pošiljateljska na telefon Euclid 1669. n. n. k.

NA PRODAJ POSESTVO Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Ali ste že naročili Prosveto ali dinaki list svojemu prijatelju ali denar lahko pošljete svojem rodniku v domovino? To je dar trajne vrednosti, ki ga ne morete izgubiti.

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

oj, ta bolečina

Te strahne "evmastične" bolečine! Kako mučno so! Nekaj pa jih ne odpravljaj. Le vprašajte svojega zdravnika. Vprašajte svojega lekarnarja. Vprašajte svoje prijatelje. "SLOAN'S LINIMENT." 35c

SLOAN'S Liniment

Slab tek?

Mr. Alex Taylor, Geiger, Ala., pravi: "Sloane mi je čudovito pomagal. Ko sem prišel ženati me je bolelo na strani, imel takha do jedi in ne mirnega počitka. Sedaj je bolečina prešla, imam tek, imam okrepčujoče spanje ter se počutim boljše v vsakem odtisu."

Treba nam to žens je imelo v tisti tisti odtisu. Nekateri so bili nabitji in volni, drugi so imeli nerodnosti kolenskih višev, omotice, spet drugi so trpeli ledvičnih glavob, nerodnosti ledve in glavne. Sloane-Tone jim je izboljšal vse. Sloane-Tone ima v vsaki lekarni in v vsaki trgovini. Sloane-Tone mora pomagati, ako ne, se ne poravnaj. Glej jamstvo na svojo. Kaka smo steklenico še danes. (Ad.)

NAZANILLO

Rojaki, tudi letos razpoložili na vse kraje domače suhe base, šunke, plečeta, želodec danke po 38c funt, poštnine sto. Se vam priporočam za la naročila.

FRED JAZBEC

1561 E. 49 Street, Cleveland.

NA PRODAJ PO NIZKI CENI moja pet stanovanjska hiša, samoblok do Oak Park "L" postaja Austin. Stara pet let. Gorkota soparo. Vsako stanovanje ima štiri sobe z "Sun Parlor sobo." Stav les vse skozl. Tle kopališče. Garniš za 4 kare. Dobrodo za. Cena poslopja je samo \$22,500. koj se zahteva le \$6,500. Pošiljateljska na telefon Euclid 1669. n. n. k.

NA PRODAJ POSESTVO Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (Ad.)

Proda se lepo posestvo bl. Krškega na Dolenjskem v venenji. Zidana hiša, gospodarska poslopja in 37 orolov s lje. Cena je samo \$12,000. Poslov pri Prosveti, 2657 S. La dale Ave., Chicago, Ill. (